

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De veneratione || sanctor[um] libri duo Judoci
Clich-||touei. Neoportue[n]sis. excelle[n]tissi-||mi
Parisiensis academïæ Theologi**

Clicthove, Josse

Coloniæ, 1525

VD16 C 4211

Sanctos a nobis, cu[m] o[mn]es,tu[m] eos quos delegimus peculiariter
patronos, laudibus ac orationibus honorandos esse. XVI

urn:nbn:de:hbz:466:1-36172

De ueneratione Sanctorum,

feratur hmōi bñficia. ¶ Ipsi q̄q; sancti cōfessores, nō medio
cre nobis p̄stite rūt æternæ salutis adminiculū, cū proculcati
one p̄ntis seculi, mūdanaꝝ reꝝ cōtēptu, mira uitæ abstinentia,
& austeritate, anachoritica monasticave p̄fessione, uigilati a
liorū dirigēdoꝝ cura, & cæteris id genus p̄claris opibus, recte
uitā nostrā instituēdi reliquerūt nobis exēplū, mōstrarūtq; ui
am, q̄ uestigijs eorū inhæretes, pueniamus ad patriā felicitatis
æternæ, quā nūc incolūt securi. Ipsi reuera n̄ri sunt duces,
q̄s imitemur recto uirtutis calle. Ipsi identidē n̄re uitæ optimi
sunt directores & mḡri, q̄ꝝ ductu & magisterio gradiamur
in uia mādatorū dñi. ¶ Demū cādīdatus uirginū chorus, in
sanctitate corporis & spūs Ch̄m sponsum suum cōsectatus, V
de nobis etiā optime meritus est, cū memorabile cunctis reli
quit documentū, suo exēplo carnis lasciuīā edomādi, exting
uendi incendia libidinū, puritatēq; cū corporis tū mētis dñō
consecrādi. Debent siquidē ad id arduū uirtutis opus uiri cō
tendere cū uiderint teneriusculas uirgines & fragiliore circū
datas sexu, generose & strenue illud explese. Quis ergo ad
dubitet, pro hisce bñfactis nos illis honorē debere & uenera
tionē, in testimoniū n̄re gratitudinis? An cadit in quenq; t̄m
scelus, ut nullos illis cēseat impartiedos honores, aut debitos
nō impartiat? Si q̄s uspiā fuerit hmōi, tetrā ingratitudinis no
tā sibi inurit, grauiq; multa plectēdus est, q̄ eas honorare de
dignē, q̄ in uirginali corde suo p̄parauerūt gratū deo habita
culū, cū hic uitā agerēt, q̄ etiā sp̄etis iugalibus tēdis, Christo
spōlo tota animi intētionē adhæserūt, suāq; illi dicarūt uirgi
nitātē, q̄ deniq; ad cœnā nuptiaꝝ agni p̄ felicē ex hoc seculo Apoca. 14.
trāsitū uocata, cātīcū nouū cātāt an thronū dei, & sequuntur
agnū quocūq; ierit. Nūc inter purpureas martyrii rosas, q̄ nō
nullæ earū sunt coronatæ, & inter albertia uirginæ purita
tis (q̄ refulgēt) lilia, diuersant in cœlis, cādīdissima amictē stola,
& sacū caput aurea corona redimitæ. Quas igit sic deus ho
norificat in cœlis, qui in terris honorare negligit, & sc̄tis uir
ginibus & ipsi deo iniurius est.

¶ Sanctos a nob, cū oēs, tū eos q̄s peculiariter delegimus patro
nos, laudibus ac ofonibus honorādos esse. Cap. XVI
Honoram

I

Onorandos quidē esse sanctos, plurifariā supra est
 monstratū, & quā etiā ob causā sint merito hono-
 randi. Nunc uero occurrit id ostendendū, q̄ nā mō
 sunt a nobis uenerandi. ¶ Et primo sane, orationi-
 bus ex pio prodeuntibus animo colēdi sunt, n̄as ad ipsos sup-
 plices postulationes cōtinentibus, necnō dignis laudibus &
 præconijs, ipsorū præclara opa, uirtutes eximias & acta egre-
 gia cōtinentibus, qm̄ hmōi laus & cōmendatio, etiā in deū ip-
 sorū sanctificatorē & glorificatorē, ulterius referi. Qui enim
 laudat opus insigne, pariter & ipsius operis laudat authorem
 q̄ ut uulgo ferūt, ingeniū artificis, nobile prodit opus. Vt q̄
 picturā **A**pellea formatā arte extollit, & ipsam **A**pellem ea
 laude prædicat, & qui statuā **P**hidiaca effigiātā manu admira-
 tur, & ipsum simul laudibus effert artificē **P**hiadā, **A**tqui de-
 us, admirandæ sanctorū excellentiæ primus est author, ut qui
 illis largiorē cōtulerit grām, qua ad tantæ sanctitatis culmē &
 apicē sunt euecti. Igit̄ laus illa q̄ sanctis deferē ob ante actę ui-
 tæ excellentiā, & gloriæ cœlestis (qua nunc potiunt) eminen-
 tiā, ad deū etiā pertinet, tanq̄ primariū sanctorū authorē & to-
 tius sanctificationis fontē, & ad hunc præcipuā nostræ inten-
 tionis aciē dirigere debemus, quēadmodū superius etiā est dis-
 ctū. ¶ Itaq; post septē psalmoꝝ pœnitentiāliū (ut uocant) le-
 ctionē, letania supplicatioq; cōmunis, oim sanctorū (cuiusque
 in suo ordine & gradu) inuocatoria, est syncero deuotoq; ani-
 mo lectitanda, ad implorandū ipsorū patrociniū & orationē
 apud dñm, quēadmodū & tota ecclia certis aliquot diebus in
 suo officio eā decantat, potissimū in sabbato sancto paschæ &
 pentecostes, circa sacri fontis benedictionē. Quocirca si q̄s p̄-
 tinacius cōtendat, supplicatoriā illā sanctorū cōmemorationē
 ac prædicationē nominū ipsorū, fieri nō debere nec priuatim
 nec publice, his sancti **B**ernardi uerbis, ut dura silice fronti ip-
 sius illisa, feriendus est. Quæ quidē, de sacra uirgine **M**aria
 duntaxat, ab illo dicunt, attamen generatim de oibus etiā san-
 ctis prolata, nō minorē habent ueritatis uigorē, hoc mō. Nul-
 la ratione sanctis ipsis placebit, contra ecclia ritū præsumpta
 nouitas, mater temeritatis, soror superstitionis, filia leuitatis,
 Sic ille.

Cap. 2
II

Bernardus

De ueneratione Sanctorum.

Sic ille. Quid em̄ magis temerariū, q̄ antiquissimū ecclesie ritū, uelle pro suo arbitrato innouare? Nōne & id superstitioni proximū est, hactenq̄ obseruatā traditionē sanctam abolere uelle, & nouā superinducere? Sed & illud magnæ leuitatis argumentū est, conari, diuturna cōsuetudine probatū usum rescindere, & pro suo nutu atq; iudicio, aliū omnino nouū inserere. Ex prædictis itaq; Bernardi uerbis, exploratū habere facile possunt oēs, qui exuscitandis hac nostra tēpestare nouitatibus circa dei & sanctorū cultū student, q̄ cōtra factū ecclesie ritū inducta quælibet nouitas, has tres noxias pestes, temeritatē, superstitionē, & leuitatē, habet sibi asseclas & comites, q̄n̄ imo proxima cognatione atq; affinitate cōiunctas, utpote maternitate, germanitate, & (ut ita dixerim) filialitate. Ex qua, nō nisi infelices ædunt in lucē fcetus. Ab ea igit̄ exitiali labe (nouitate scilicet, ecclesie ritui aduersa) declinantes, pio religiosoq; studio frequentent oēs (moneo) inuocationē illā sanctorū, per gradus & ordines ipsorū rite distinctā. Grata siquidem est deo & sanctis oibus hæc deuora supplicatio, eos prouocās ad fundendas deo pro nobis preces. Quod etiā quondā sacra reuelatione ostendere dignatus est dñs, sanctæ cuidā uirginī, cui Mechtildi nomen erat, diuinis uisitacionibus, a primis se, Mechtildis, re annis assuetæ, Quæ cū soror quædā sui monasterij admodū religiosa, iā morti pxima, inungereſ extrema unctione, ex superbenigna dei dignatiōe uidit in spiritu, q̄ cū sacerdos ægrotā sororē inungēs, letaniā super eā pro more ecclesiastico legeret, singuli sanctorū ad nomina sua, Christū illic cū sacratissima matre sua præsentem, flexis genibus pro ea rogabant. Quod dictū uolui, ne quis inutiles aut irritas putet preces, q̄s sanctis effundimus, aut uana nulliusq; fructus obsequia, q̄ eis præstamus. ¶ Enimvero magnā exinde consequent̄ ipsi p̄i cultores utilitatē, utpote sanctorū auxiliū & opē, suis necessitatibus nō defuturā, eorundē quoq; beneuolentiā & fauorem pro hm̄oi orationū officio sibi cōciliatū, pro quo gratiā repēdere, qui honorati sunt sancti, suis cultoribus nequaq; præmittent. Deniq; cōsequent̄ h̄dē, multorū beneficioꝝ (quæ pro animæ corporisue salute expetiuerint) impetrationē, sanctorū
h suffragiis

LIBER PRIMVS.

Suffragiis a deo obtentā, quāquidē sancti ipsi, cœlestis regni cō-
 sortes, acceptorū beneficiorū maxime memores & grati, pro
 exiguo sibi reddito obsequio, cumulatiſsimā referunt gratiā,
 & honorantibus se aut orōne aut alio quis pio ope, dignā re-
 tribuūt cōpensationē, quinimo supra ipsius opis dignitatem,
 Quod reuera multis rebus experimētis p̄spectū est & explora-
 tū in ihs, q̄ necessitate aliqua adacti ad sanctorū confugerūt suf-
 fragia, & liberati sunt ab ea (qua premebant) angustia, obtinu-
 eruntq; a dño quod p̄is uotis per sanctorū inuocationē postu-
 lauerāt. ¶ Insuper & cōmendatione dignus censeē ille mos, q̄
 nonnulli aliquē sanctorū ap̄loꝝ, martyꝝ, confessorū, aut aliquā
 sacrarū uirginū deligunt sibi in specialē patronū, ad quē post
 deū & sacratissimā uirginē Mariā hñt singularē deuotionis
 affectū, aut quoniā ecclesiæ in qua sancto lauacro sunt abluti,
 uel sacramenta percipiunt ecclesiastica, patronus est, aut in q̄
 obtinent sacerdotiū, ordinē uel sunt consecuti ecclesiasticum,
 aut quoniā rapiunt admiratione quadā eximie uirtutis eorū;
 qua hic uiuentes claruerunt, aut quia insigniuntur illius san-
 cti sanctæ uel nomine, aut alia quauis rationabili causa, eos ad
 hunc sanctum potius q̄ aliū quemuis, peculiari deuotione co-
 lendū impellente, secundū illud ex libro Iob añ adductū do-
 cumentū. Ad aliquē sanctorū conuertere. Cui dicto innitens
 excellentissimæ eruditionis, celeberrimiq; nominis uir, Iohan-
 nes Gerson, in ope suo de orōne, & altero de mendicitate spi-
 rituali, inscripto, hunc laudabilē morē magnopere cōmendat
 suadens cū ingēti fiducia nobis semp̄ adeundū esse angelū san-
 ctū, nr̄æ custodiā a deo deputatū, nr̄æq; salutis, plusq; nos ipsi
 sum⁹, sollicitū, similiter & eū, quē quisq; sibi delegerit sincera
 animi affectione patronū, cui quotidie aliqd̄ impendat pecu-
 liaris obsequij, deuota illius inuocatione, alio uel quouis mo-
 do, pio ac religioso. Quod ubi sedulus p̄stiterit, in necessitate
 cōstitutus dū hic uixerit, auxiliārē illū (quē suū habuit tutela-
 rē) inueniet, & fidū protectorem, pariter & in mortis angus-
 tia fortē propugnatorē, contra leones rugientes p̄paratos
 ad escam, quærentes abripere animas nr̄as cū hinc emigrant,
 corporumq; soluuntur ergastulo.

III

Iob, 1

¶ Sanctos.